
Pamięć i miejsce

Perspektywa
społeczno-edukacyjna

Pamięć i miejsce

Perspektywa
społeczno-edukacyjna

Redakcja
Maria Mendel
Wiesław Theiss

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
Gdańsk 2019

Recenzja
Dr hab. Ewa Kurantowicz

Redakcja wydawnicza
Małgorzata Kaczmarek

Projekt okładki i stron tytułowych
Karolina Zarychta
www.karolined.com

Na okładce wykorzystano fragment obrazu
Agaty Nowosielskiej, *Tam, gdzie rosną dziewanny*, 2017, olej na płótnie

Skład i łamanie
SUNNY

Publikacja sfinansowana
ze środków Muzeum Stutthof w Sztutowie

© Copyright by Uniwersytet Gdański
Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-7865-749-1

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel./fax 58 523 11 37, tel. 725 991 206
e-mail: wydawnictwo@ug.edu.pl
www.wyd.ug.edu.pl

Księgarnia internetowa: www.kiw.ug.edu.pl

SPIS TREŚCI

Maria Mendel, Wiesław Theiss	
Od redaktorów. Pamięć, miejsce i kategoria pamięciomiejsc w perspektywie społeczno-edukacyjnej	9
Maria Mendel, Wiesław Theiss	
From Editors. Memory, Place, and the Category of Memory-Place from a Socio-Educational Perspective	31

Rozdział I

PAMIĘĆ HISTORII – HISTORIA MIEJSC PAMIĘCI

Ewa Malinowska	
Człowiek w przestrzeni tragedii obozu. Nowa wystawa główna w Muzeum Stutthof w Sztutowie	55
Paweł Bykowski	
Pamięć i jej wpływ na kształtowanie się kapitału społecznego w świetle wydarzeń Rewolucji Godności na Ukrainie w 2014 roku	75
Edyta Głowacka-Sobiech	
Użycia i nadużycia wobec pamięci i historii. Przypadek harcerstwa i <i>Kamieni na szaniec</i> w odniesieniu do zmian w nauczaniu historii	93

Rozdział II

PAMIĘĆ I MIEJSCE RODZINNE

Batia Gilad	
Dokumenty rodzinne i pamięć drugiego pokolenia	107
Tadeusz Pilch	
Miejsce, przestrzeń i czas w historii rodziny	131
Alicja Zbierchowska	
Przekaz pamięci rodziny wśród gdańszczan pochodzenia wileńskiego	151
Kamilla Łąguna-Raszkiewicz	
Pamięć rodzinna – budowanie mikrohistorii	163

Rozdział III
PAMIĘĆ I MIEJSCE *IN STATU NASCENDI*

Mariusz Czepczyński	
Wyspy pamięci. Labilne miejsca i chimeryczne reminiscencje	187
Jolanta Muszyńska	
Pogranicze (w) pamięci. Zapominanie	207
Patrycja Terziak	
Fenomenologia nie-miejsc pamięci. Na granicy getta Litzmannstadt	223
Kinga Majchrzak-Ptak	
Proces uczenia się własnych miejsc (pamięci) w świetle projektu „Studenci wobec miejsc (nie)pamięci UMK”	243

Rozdział IV
GOŚCINNOŚĆ PAMIĘCI I MIEJSKA

Marcin Boryczko	
O gościnności. Od etyki do pamięci miejsca	265
Dorota Jaworska, Khedi Alieva	
Uchodźcy – ludzie bez miejsca. Pamięć i miejsce w narracjach przymusowych migrantów	281
Marek Sass	
Kamnitzer Wald – las w przestrzeni pamięci i edukacji	307

Rozdział V
BUDOWANIE W ZABUDOWANYM

Lesław Michałowski	
Dwie pamięci architektury	327
Hana Cervinkova, Juliet D. Golden	
Wrocławska Hala Stulecia – zmienność historycznej pamięci i tożsamości w kulturowym krajobrazie miasta	341
Anita Gulczyńska	
Nieupełnomocniające re-definicje „miejsca” i tożsamości jego uczestników w przebiegu badań partycypacyjnych	357
Agata Nowosielska	
Tam, gdzie rosną dziewanny	381
NOTY O AUTORACH	391

TABLE OF CONTENTS

Maria Mendel, Wiesław Theiss	
Od redaktorów. Pamięć, miejsce i kategoria pamięciomiejsca w perspektywie społeczno-edukacyjnej	9
Maria Mendel, Wiesław Theiss	
From Editors. Memory, Place, and the Category of Memory-Place from a Socio-Educational Perspective	31
Chapter I	
MEMORY OF HISTORY – HISTORY OF MEMORY PLACES	
Ewa Malinowska	
Human Being in the Space of the Concentration Camp Tragedy. New Main Exhibition at the Stutthof Museum in Sztutowo	55
Paweł Bykowski	
Memory and Its Influence on the Shaping of Social Capital in the Light of the Events of the Dignity Revolution in Ukraine in 2014	75
Edyta Głowacka-Sobiech	
Use and Abuse of Memory and History. The Case of Scouts and <i>Kamienie na szaniec</i>	93
Chapter II	
MEMORY AND FAMILY PLACE	
Batia Gilad	
Family Documents and the Memory of the Second Generation	107
Tadeusz Pilch	
Place, Space and Time in the History of the Family	131
Alicja Zbierchowska	
Transmission of Family Memory among Inhabitants of Gdańsk Descended from Vilnius Region	151
Kamilla Łaguna-Raszkiewicz	
Family Memory - Building Micro-History	163

Chapter III
MEMORY AND PLACE *IN STATU NASCENDI*

Mariusz Czepczyński	
Islands of Memory. Lethal Places and Chimeric Reminiscences	187
Jolanta Muszyńska	
Borderland (in) Memory. Forgetfulness	207
Patrycja Terciak	
Phenomenology of Non-Places of Memory.	
On the Border of the Litzmannstadt Ghetto	223
Kinga Majchrzak-Ptak	
The Process of Learning One's Own Places (Memory) in the Light of the Project "Students towards the (Non)Places of the UMK"	243

Chapter IV
HOSPITALITY OF MEMORY AND PLACE

Marcin Boryczko	
On Hospitality. From Ethics to Memory of the Place	265
Dorota Jaworska, Khedi Alieva	
Refugees - People without a Place.	
Memory and Place in Narratives of Forced Migrants	281
Marek Sass	
Kamnitzer Wald - a Forest in the Area of Memory and Education	307

Chapter V
BUILDING IN THE BUILT SPACE

Lesław Michałowski	
Two Memories of Architecture	327
Hana Cervinkova, Juliet D. Golden	
Centennial Hall in Wrocław - Shifting Historical Memory and Identity in an Urban Cultural Landscape	341
Anita Gulczyńska	
Non-Empowering Re-Definitions of the "Place" and Identity of Its Participants in the Course of Participatory Research	357
Agata Nowosielska	
Where the Mullein Grows	381
NOTES ON AUTHORS	391